

Bilag IV-arter

– Vurderinger af levestedsbeskyttelsen

Bilag IV arter - Habitatdirektivets art. 12, stk. 1

Art. 12

Stk. 1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), med forbud mod:

- a) alle former for *forsætlig indfangning* eller *drab* af enheder af disse arter i naturen
- b) forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer
- c) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d) **beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.**

sammenligning med bilag II-arter

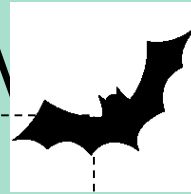
Bilag II-arter

- Særligt beskyttet indenfor, eller i relation til, det habitatområde, hvor de er på udpegningsgrundlaget
- Beskyttelse på bestandsniveau

Bilag IV-arter

- Særligt beskyttet uanset hvor de findes
- Beskyttelse på individniveau

Hvem er på habitatdirektivets bilag IV

Alle flagermus

Andre pattedyr (birkemus, hasselmus, bæver, odder og alle arter af hvaler)

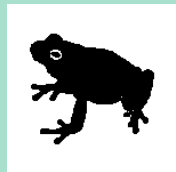
Mange padder (grønbroget tudse, klokkefrø, løgfrø, løvfrø, spidssnudet frø, springfrø, stor vandsalamander og strandtudse)

Ét krybdyr (markfirben)

Få insekter (bred vandkalv, eremit, lys skivevandkalv, grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed, stor kærguldsmed, østlig kærguldsmed, åkandekærguldsmed, natlyssværmer, sortplette blåfugl)

Planter (enkelt månerude, Edderkoppeurt-arter, Fruesko, Liden najade, Mygblomst, Vandranke, Gul stenbræk)

To arter af fisk (stør og snæbel)

Yngle/rasteområde og økologisk funktionalitet

- Yngle- og/eller rasteområder kan bestå af flere lokaliteter, der tjener som levesteder for en bestand
- Økologisk funktionalitet skal forstås som en bred økologisk betragtning af yngle- og/eller rasteområder i et område
- Giver mulighed for en mere fleksibel tilgang i områder med især mere udbredte bilag IV-arter
- Beskyttelsen kan dække andet end yngle- og rasteområder, hvis de er essentielle for den økologiske funktionalitet (fx fourageringsområder, ledelinjer, spredningskorridorer)

Undersøgelserne og deres omfang

- Skrivebordsundersøgelser

- Arternes udbredelsesområde, potentielt egnede levesteder, tidligere registreringer (fx arter.dk og naturbasen)

- Feltundersøgelser

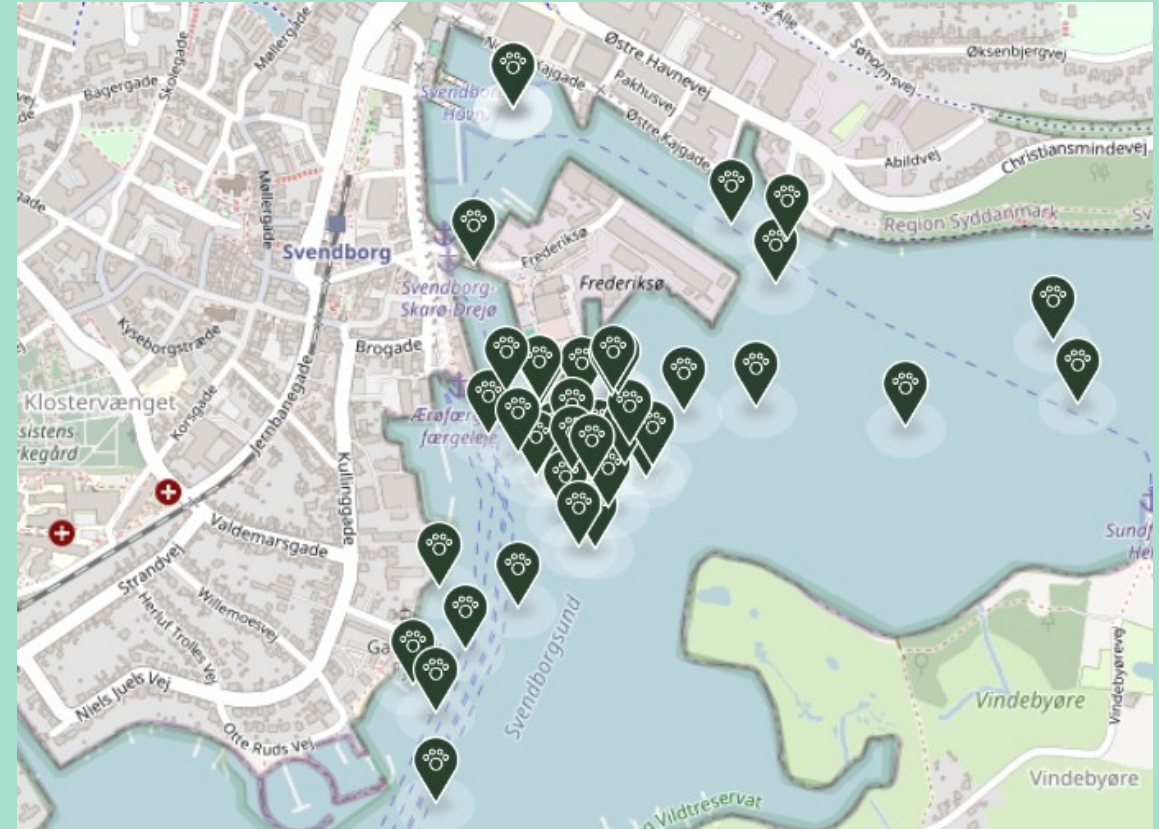
- Grundige og artsspecifikke på årstidsrelevante tidspunkter
- Forvaltningsplaner, tekniske anvisninger, de opdaterede Bilag IV-håndbøger

- Officialprincippet

- Hvornår er nok nok?

- Forsigtighedsprincippet

- Hvis en påvirkning ikke kan afvises

Kortudsnit fra Svendborg havn – Arter.dk

De opdaterede håndbøger om Bilag IV-arter er:

- 1) Faglig vejledning – en videnskabelig rapport med anbefalinger baseret på arternes biologi
- 2) Generel faglig vejledning
- 3) Kan anvendes på tværs af regelsæt
- 4) Kan anvendes af myndigheder, borgere og virksomheder.

De opdaterede håndbøger om Bilag IV-arter er:

- 1) Faglig vejledning – en videnskabelig rapport med anbefalinger baseret på arternes biologi
- 2) Generel faglig vejledning
- 3) Kan anvendes på tværs af regelsæt
- 4) Kan anvendes af myndigheder, borgere og virksomheder.

De opdaterede håndbøger om Bilag IV-arter er ikke:

- 1) En juridisk vejledning
- 2) Konkret vejledning
- 3) Møntet på én bestemt sagstype
- 4) Retlig forpligtende

Afværgeforanstaltninger og artsspecifik tilgang

Artens biologi og levevis kan stille særlige krav til hvordan man afværger en skade.

Afværgeforanstaltninger skal altid, uanset art, være funktionelle, både kvalitativt og kvantitativt, ved indgrebets start.

Der skal være en høj grad af sikkerhed om afværgeforanstaltningernes virkning.

Artsspecifikke hensyn

Begrænset
viden

Hasselmus

Dynamiske
levesteder

Flagermus

Anvender
nyanlagte
levesteder

Stor vandsalamander

Nuværende tilgang for flagermus

Hvis et træ betragtes som værende yngle eller rasteområde for flagermus, og det fældes skal der ...

Veteraniseres træer i forholdet 1:2

Veteranisering er pt. vores bedste værktøj til at skabe nye levesteder for flagermus i træer.

Der er usikkerhed forbundet med veteranisering, og der stilles derfor krav om veteriniasering i forholdet 1:2, for at opfylde en 1:1 erstatning

Veteranisering har til formål at erstatte det tabte levested "nu og her".

Sikres et tilsvarende antal træer mod fældning.

Hvis der fældes ét flagermusegnet træ, skal der sikres et træ af samme størrelse og struktur, så vidt muligt.

Træerne skal være placeret så tæt som muligt på de fældede træer (men kvaliteten vægter også højt)

Sikringen af træer mod fældning har til formål at sikre det tabte levested på længere sigt

Hjælp at hente på SGAV's hjemmeside

- Notat om officialprincippet i miljøvurderingskontekst: <https://sgavmst.dk/media/u0egtify/notat-om-officialprincippet-i-miljoevurderingskontekst.pdf>
- Notat om de juridiske rammer for vurdering af påvirkning af bilag IV-arters levesteder: https://sgavmst.dk/media/l01h124q/bilag-1_notat-om-juridisk-vurdering-af-bilag-iv-arters-levesteder-3.pdf
- Eksempelsamling – Miljø- og Fødevareklagenævnet - vedrørende undersøgelsesomfanget (officialprincippet) i forbindelse med vurderinger efter habitatdirektivets art. 12, stk. 1, litra d (yngle- og rasteområder): https://sgavmst.dk/media/x41jre5r/bilag-2_eksempelsamling-mfkn-opdt-17-marts-2025-konsekvensrettet.pdf
- Habitatvejledningen: <https://mst.dk/media/kqyb2h5i/habitatvejledningen.pdf>
- EU-Kommissionens vejledning om Bilag IV-arter: <https://op.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/a17dbc76-2b51-11ec-bd8e-01aa75ed71a1>
- Derudover: De opdaterede **bilag IV-håndbøger**, **overliggernotat** og **Q&A**

Opsummering på Bilag IV-arter

- Strengt beskyttet gennem habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, uanset hvor de findes
- Yngle- og rasteområder skal ses i en bred økologisk betragtning og ikke som den enkelte lokalitet
- Grundige artsspecifikke undersøgelser skal ligge til grund for vurderingerne
- Afværgetiltag anvendes for at undgå en skade på den økologiske funktionalitet